

DUMA I PRZERAŻENIE

Inscenizacje teatralne, ekranizacje w cyklu TEATROTEKA, słuchowiska radiowe, czytania performatywne – utwory Anny Wakulik różnymi drogami docierały do widzów, począwszy od roku 2009, gdy sztukę *Sans Souci* zaprezentowano w Teatrze Polskim w Poznaniu w formie czytania scenicznego. W rozmowie z Mirosławem Baranem autorka podkreśliła, jak ważne było dla niej pierwsze zetknięcie z teatrem: *[...] dla mnie prawdziwym przeżyciem było to, co działo się na próbach w Poznaniu. Nigdy wcześniej nie miałam kontaktu z teatrem – w tym sensie, że nie próbowałam aktorstwa i nie pisałam dla teatru. Spotkanie z aktorami było dla mnie niezwykle ważne. Zdałam sobie sprawę, że pisząc dramat, zawsze trzeba myśleć o aktorach. Niesamowite też było to, w jaki sposób odczytywali mój tekst. Nagle wszystko, co napisałam, zaczęło się materializować na scenie.*

Proces materializacji zaczął przebiegać coraz dynamiczniej. Po teksty Wakulik sięgały uzdolnione reżyserki, które do teatru wkroczyły po roku 2000: Ewelina Pietrowiak (*Bohaterowie*), Katarzyna Kalwat (*Elżbieta H., Zażytki, Wasza Wysokość*), Anna Wieczur-Bluszcz (*Krzywy domek*), Agnieszka Smoczyńska (*Wasza Wysokość*), Julia Mark (*Wasza Wysokość*). Jako rodzynek znalazł się w tym gronie obecny zastępca dyrektora ds. artystycznych w Narodowym Starym Teatrze w Krakowie – Beniamin Bukowski (*Zofia*).

Statystyki wskazują, że najchętniej realizowano kameralną historię rozgrywającą się w górach wysokich – *Wasza Wysokość* dwukrotnie pojawiła w radiu i została przeniesiona na ekran w ramach TEATROTEKI. Rolę Wandy, inspirowaną postacią Wandy Rutkiewicz, przyjęły trzy wybitne aktorki: Jadwiga Jankowska-Cieślak, Ewa Dałkowska i Dorota Kolak. Sztuka jest pełna gier z językiem potocznym i literackich aluzji. Jak przypomniała sama autorka w czasie rozmowy radiowej z Barbarą Marciniak: *Góry są bardzo obecne w naszym imaginarium.*

Dorota Kolak jako Wanda,
Wasza Wysokość Anny
Wakulik, reż. Agnieszka
Smoczyńska,
TEATROTEKA 2015,
foto WFDiF

Jedną z ostatnich prac Anny Wakulik jest tekst zatytułowany *Jeszcze jeden wschód słońca*, zrealizowany jako słuchowisko z okazji 87. urodzin Dworca Morskiego, który obecnie jest siedzibą Muzeum Emigracji w Gdyni. Urodzona w Gdańsku autorka pisała zatem o historii swoich rodzinnych stron. Akcja rozgrywa się w przyszłości, kiedy katastrofa klimatyczna uniemożliwia życie w różnych rejonach świata. Pożary, powodzie i susze powodują migracje. Z Włoch przybywa na polskie wybrzeże matka z córką, aby odbyć niespodziewaną wyprawę w przeszłość za sprawą przewodnika oprowadzającego je po zakamarkach Dworca. Wyraziste kreacje głosowe stworzyli w tych rolach Agnieszka Grochowska, Agata Turkot i Łukasz Simlat. Premiera słuchowiska wyreżyserowanego przez Krzysztofa Czczota odbyła się w grudniu 2020, niedługo przed dopuszczeniem do użytku pierwszej szczepionki przeciw COVID-19 w Unii Europejskiej. Wszechobecna niepewność i znaki szczególne rzeczywistości pandemicznej (maseczki, zredukowana ilość miejsc na widowni itp.) znalazły swoje miejsce w utworze Anny Wakulik. Autorka zastanawia się także, jaka przyszłość nas czeka: *Czy przyjdzie nam żyć z maseczkami, aż po ostatnie dni w kwarantannie?*

To nie pierwszy raz, gdy twórczość stypendystki Dramatopisania reaguje na bieżące wydarzenia. Można odnaleźć paralele pomiędzy wypadkiem podczas zimowej wyprawy polskich wspinaczy na Broad Peak w 2013 roku a fabułą sztuki *Wasza Wysokość*, czy też między społeczną debatą o zaostrzeniu prawa antyaborcyjnego w Polsce a tematyką *Zażynek*. W mniej konkretnym sensie przemiany społeczno-obyczajowe zachodzące w Polsce ukazuje już wspomniany na początku debiutancki dramat *Sans Souci*. Dialogi i chwilami surrealne monologi postaci oddają stan umysłu i emocji pokolenia urodzonego w latach 80., do którego należy sama Wakulik. Mają na niego wpływ: brak stałości i stabilizacji życiowej, otwarte granice, nowy model rodziny, rozmyślenia dotyczące tożsamości, przynależności człowieka do terytorium i języka oraz zawieszony w próżni pytanie: A w co wierzysz? Dwudziestoletnia bohaterka o imieniu Ola mówi: *Nic tak nie napawa mnie jak Polska. Dumą, przerażeniem, wszystkim.*

Źródła:

Anna Wakulik: *Nie mam parcia na różne Noble*, rozmowa Mirosława Barana z Anną Wakulik, „Gazeta Wyborcza”, 04.12.2010, <https://trojmiasto.wyborcza.pl/trojmiasto/7,35612,8758626,anna-wakulik-nie-mam-parcia-na-rozne-noble.html>, dostęp: 23.06.2021.

Anna Wakulik, *Sans Souci*, „Dialog” nr 12/2009.

Rozmowa radiowa Barbary Marciniak z Anną Wakulik, 07.05.2017,

<https://www.polskieradio.pl/9/333/Artykul/1761075,STT-Wasza-Wysokosc-Anny-Wakulik>, dostęp: 25.06.2021.

Fotografia ze spektaklu *Wasza Wysokość* zrealizowanego w cyklu TEATROTEKA,

<http://www.wdif.pl/produkcja-filmowa/teatroteka/spektakl/photo/1315>, dostęp: 23.06.2021

Autorka hasła: Kamila Łapicka